

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De staatssecretaris van Veiligheid en
Justitie
mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 15 maart 2013
doorkiesnummer 06-18609322
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
uw kenmerk 5718697/11/6
onderwerp Wetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het
Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband
met de invoering van adolescentenstrafrecht

t (088) 361 00 00

www.rechtspraak.nl

Geachte heer Teeven,

Per brief van 23 maart 2012 heeft de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) op uw verzoek geadviseerd over het conceptwetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de invoering van adolescentenstrafrecht (het “**Wetsvoorstel**”).¹ Dat advies bevat een berekening van de werklastgevolgen van de ter consultatie voorgelegde versie.

De Raad heeft inmiddels kennis genomen van het Wetsvoorstel zoals dat op 5 december 2012 bij de Tweede Kamer is ingediend.² Dat geeft aanleiding tot een nader advies met betrekking tot de werklastgevolgen. Anders dan in de Memorie van Toelichting wordt gesteld heeft ook het ingediende Wetsvoorstel substantiële werklastgevolgen voor de rechtspraak.³ De Raad heeft overigens langs ambtelijke weg kennis genomen van een in opdracht van uw departement door Significant samengestelde Impactanalyse Adolescentenstrafrecht.⁴ In dat rapport wordt ingegaan op de werklastgevolgen van het ingediende Wetsvoorstel voor de rechtspraak en een berekening gemaakt van de te verwachten financiële gevolgen voor de rechtspraak (Hoofdstuk 3). De Raad is niet bij deze berekening betrokken geweest en neemt van die berekening afstand.

¹ Per brief van 15 september 2012 heeft de Raad over een nieuw onderdeel van het Wetsvoorstel geadviseerd.

² Kamerstukken II 2012-2013, 33498.

³ Kamerstukken II 2012-2013, 33498, nr. 3, p. 19.

⁴ Versie 1.1 d.d. 14 september 2012.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 15 maart 2013
pagina 2 van 3

1. Werklastgevolgen

Het Wetsvoorstel, zoals dat bij de Tweede Kamer is ingediend, heeft andere werklastgevolgen voor de rechtspraak dan in de in consultatie gegeven versie. Dat heeft twee oorzaken. In de eerste plaats is in het ingediende Wetsvoorstel de motiveringsplicht voor de rechter indien hij bij 18 tot 23-jarigen geen jeugdstrafrecht wil toepassen, niet opgenomen, maar vervangen door een nog op te stellen Aanwijzing van het College van Procureurs-generaal, waarin aan de officier van justitie handvatten worden gegeven in welke gevallen hij bij 18 tot 23-jarigen moet opteren voor toepassing van het jeugdstrafrecht. In de tweede plaats is in het ingediende Wetsvoorstel de mogelijkheid opgenomen om een verdachte die wordt vervolgd ter zake van feiten die hij als minderjarige heeft begaan, en feiten die hij als meerderjarige heeft begaan, voor die feiten gelijktijdig door de kinderrechter te laten berechten.

De Raad tekent bij de toepassing van het jeugdstrafrecht op 18 tot 23-jarigen aan dat dit niet alleen op initiatief of op vordering van de officier van justitie zal kunnen plaatsvinden maar ook op verzoek van de verdachte of ambtshalve door de rechter. Verder maakt de Raad uit de MvT op dat het de bedoeling is dat de Aanwijzing alleen betrekking zal hebben op de vervolging ter zake van misdrijven. Dat sluit overigens niet uit dat ook, als daar gronden voor zijn, bij de berechting van overtredingen die door 18 tot 23 jarigen zijn gepleegd, het jeugdstrafrecht wordt toegepast.

De beantwoording van de vraag of op een verdachte in de leeftijdscategorie van 18 tot 23 jaar jeugdstrafrecht of meerderjarigen strafrecht moet worden toegepast leidt tot een grotere behandeltijd per zaak. Goede informatie van de rechter omtrent de persoon van de verdachte is daarbij van groot belang. Die informatie zal in belangrijke mate verkregen (moeten) worden door middel van gedragskundige en/of reclasseringsrapportage. Die rapportage zal tijdig voor de terechtzitting gereed moeten zijn. De rechter, het openbaar ministerie en de verdediging zullen daarvan voorafgaande aan de behandeling ter terechtzitting kennis moeten kunnen nemen. Die rapportage zal op de terechtzitting besproken moeten worden, waarbij de relevante strafmodaliteiten aan de orde zullen komen. De vraag of jeugdstrafrecht of meerderjarigen strafrecht moet worden toegepast en in welke modaliteit, zal verder besproken worden in requisitoir en pleidooi. Het niet tijdig gereed zijn van de rapportage, zal aanleiding zijn tot schorsing van het onderzoek. Hierbij moet bedacht worden dat gelet op het aantal 18 tot 23-jarigen dat ter zake van misdrijven voor de rechter wordt vervolgd, in het bijzonder de reclassering een veelvoud van het huidige aantal rapportages zal moeten vervaardigen als, zoals het Wetsvoorstel beoogt, in veel meer gevallen dan thans de vraag of al dan niet het jeugdstrafrecht moet worden toegepast, aan de orde zal zijn.

Zoals in het advies van de Raad van 23 maart 2012 al is opgemerkt, ligt het niet voor de hand dat een beslissing kan worden genomen zonder dat de verdachte in persoon is gehoord teneinde de officier van justitie en de rechter in staat te stellen zich een oordeel te vormen omtrent de persoon van de verdachte. De afwezigheid van de verdachte zal daarom (al gauw) leiden tot schorsing van het onderzoek teneinde verdachte in persoon te horen. Verder valt in veel meer gevallen dan nu te verwachten dat de verdachte zal worden bijgestaan door een raadsman. Dit zal eveneens leiden tot een langere behandelingsduur ter terechtzitting. Bovendien ligt het voor de hand dat de rechter meer dan nu ambtshalve, op vordering van de officier van justitie of op verzoek van de raadsman, het onderzoek zal schorsen om nader onderzoek te laten doen naar de persoon van de verdachte of naar de beste strafmodaliteit.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 15 maart 2013
pagina 3 van 3

Een voorzichtige schatting van de tijd die gemiddeld extra nodig zal zijn bij de behandeling en afdoening van zaken van 18 tot 23-jarigen, waar de vraag of jeugdstrafrecht dan wel meerderjarigen strafrecht moet worden toegepast aan de orde zal zijn, bedraagt tenminste tien minuten per zaak. Op dit moment is in ongeveer 45% van de gevallen reeds een rapportage aanwezig. Naar verwachting zal dit percentage als gevolg van de doelstelling van het Wetsvoorstel aanzienlijk (dienen te) stijgen. Vooral het op grond van het Wetsvoorstel door het Openbaar Ministerie te formuleren vervolgingsbeleid voor 18 tot 23-jarigen ter zake van misdrijven zal daartoe noodzaken, maar ook verzoeken van de verdediging of ambtshalve opdrachten van de rechter. Een stijging tot 75% van de zaken van 18 tot 23-jarigen acht de Raad een redelijke schatting. De toename betreft ongeveer 6.500 zaken. Het een en ander leidt tot meerkosten ruim €1.4 miljoen per jaar:

Jaarlijkse werklasterconsequenties	2014	2015 en verder
Effect behandeltime per zaak	705 380	1 410 761
Effect wetsvoorstel	705 380	1 410 761

De Raad merkt verder op dat door het overnemen van het advies om gelijktijdige berechting van feiten begaan tijdens minderjarigheid en tijdens meerjarigheid mogelijk te maken, meer zaken gelijktijdig zullen worden behandeld. Naar verwachting zal dit aantal zeer gering zijn. Daarom schat de Raad dat dit onderdeel van het Wetsvoorstel geen (zaakverzwarend) werklastereffect zal hebben.

Voorts merkt de Raad op dat de regeling van de voorwaardelijke invrijheidsstelling in het ingediende Wetsvoorstel is gehandhaafd. Deze regeling zal, zoals in het advies van 23 maart 2012 is aangegeven, leiden tot meer zaken voor de rechter(-commissaris), in het bijzonder door de gevallen waarin de veroordeelde de gestelde voorwaarden niet heeft nageleefd en een vordering tot herroeping wordt ingediend (art. 77td jo. 15i Sr). Vermoedelijk zal het niet om veel extra zaken gaan, maar – gelet op de huidige ervaringen in de praktijk – is de verwachting dat jeugdigen vaker dan volwassenen de gestelde voorwaarden niet zullen naleven. De Raad behoudt zich het recht voor op deze werklasterverzwaring terug te komen als deze een substantiële vorm blijkt aan te nemen.

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastergevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren.

Hoogachtend,

mr. F.W.H. van den Emster
Voorzitter